

IN BEELD

'Crime scene investigation'
voor journalisten

P6-7

VERSLAG

Journalist Jones Abiri: gemarteld
en vastgezet zonder aanklacht

P7

IN CIJFERS

Mediaklimaat in driekwart van de
landen problematisch of slecht

P9

“Ik wil jongeren in Mali laten zien dat ze kunnen innoveren, creëren en hun dromen kunnen realiseren”

Rap-nieuws motiveert de Malinese jeugd

[Lees meer op pagina 8](#)

Radiostation in Amsterdam verslaat Soedanese protesten

Na maanden van massademonstraties en buitensporig geweld werd in april 2019 de Soedanese president Omar al-Bashir afgezet. Radio Dabanga werkte non-stop om onafhankelijk nieuws te brengen aan de mensen in Soedan, vanuit een studio in Amsterdam.

[Lees meer op pagina 2](#)

Vrouwelijke journalisten lopen extra risico

Elk jaar worden journalisten bedreigd, geïntimideerd en zelfs vermoord omdat zij de waarheid aan het licht brengen. Vrouwelijke journalisten lopen nog eens extra risico omdat ze vrouw zijn.

[Lees meer op pagina 4](#)

Ruth Kronenburg

Operationeel directeur Free Press Unlimited

Wat zou de wereld missen als onafhankelijke journalisten zich niet dagelijks naar hun bureaus en naar machtscentra, crime scenes en conflictgebieden begaven? Miljarden mensen zouden het moeten doen zonder relevante, betrouwbare en onafhankelijke berichtgeving.

Inwoners van Soedan zouden niet weten dat in hun land een cholera-epidemie heerst en buitenlandse media zouden afgesneden zijn van informatie over de grove mensenrechtenschendingen die plaatsvonden onder oud-president al-Bashir, zonder de uitzendingen van Radio Dabanga. Zo'n 10 miljoen Congolezen in afgelegen gebieden zouden, zonder de 100 lokale radiostations die zijn aangesloten bij onze partner FRPC, verstoken blijven van informatie bij de recente presidentsverkiezingen.

Dichterbij huis in Nederland zouden we niets weten over middelbare scholen die zwakke leerlingen van hun eindexamens weerden, het falende toezicht op medische implantaten of de miljardenfraude met dividendbelasting door Europese bankiers en hedgefondsen, zonder het geduldige en diepgravende onderzoekswerk van journalisten – en de kwaliteitsmedia en fondsen die daarvoor budgetten vrijmaakten.

Free Press Unlimited bestaat om die relevante, betrouwbare en onafhankelijke journalistiek overal ter wereld te verdedigen en te versterken. Zo zetten wij samen met onze partner Confidencial psychologische ondersteuning op voor journalisten in Nicaragua, waar de regering hun werk bijna onmogelijk maakt. In Tunesië trainden wij jongeren in het maken van nieuwsvideo's, zodat zij zelf reportages kunnen maken over wat er volgens hen speelt in de samenleving. En in Nepal verzorgen twee kranten nu vervoer voor hun vrouwelijke medewerkers zodat het voor hen ook veilig is late diensten te draaien, mede dankzij een project van onze partner.

Met jouw steun kunnen wij meer journalisten helpen wanneer de regering hen achter tralies probeert te zetten, meer journalisten online veiligheidstraining geven zodat ze niet ten prooi vallen aan hackers die hen de mond willen snoeren en meer vrouwen opleiden tot mediaprofessionals in landen waar mannen de media domineren. Geloof jij dat de waarheid ertoe doet? Word dan onze vriend. Op de achterkant van deze krant zetten we de feiten voor je op een rij.

FREE PRESS UNLIMITED

People deserve to know

Voor de meeste mensen in de wereld is toegang tot betrouwbaar nieuws niet vanzelfsprekend. Toch heeft ieder mens onafhankelijke informatie nodig om zijn of haar eigen situatie te kunnen beoordelen en te beïnvloeden. Als je niet weet wat er aan de hand is in jouw omgeving, hoe kan je dan de juiste besluiten nemen?

Free Press Unlimited maakt onafhankelijk nieuws en onafhankelijke informatie beschikbaar voor iedereen, juist voor mensen in landen waar geen of beperkte (pers)vrijheid is. Door lokale mediaprofessionals en journalisten te ondersteunen, dragen we eraan bij dat alle mensen toegang krijgen en houden tot de informatie die zij nodig hebben om te overleven en zich te ontwikkelen. Free Press Unlimited zet zich in voor de vrijheid van meningsuiting, door bevordering van

persvrijheid en diversiteit in de media. Dat doen we vooral in ontwikkelingslanden en fragiele en repressieve staten. Om ervoor te zorgen dat media hun belangrijke maatschappelijke rol kunnen vervullen, hebben we drie doelen gesteld:

- 1 Journalisten moeten hun werk kunnen doen. Dit vereist onder meer goede wetgeving die hun veiligheid en de vrijheid van meningsuiting garandeert, maar ook dat (overheids)informatie toegankelijk is.

- 2 Media en journalisten moeten zich inzetten voor de belangen van de bevolking, hun waak hond zijn. Daarvoor is het nodig dat ze goede contacten hebben – en waar relevant samenwerken – met andere sociale spelers, zoals mediaorganisaties of belangengroepen. Media moeten een afspiegeling zijn van de diversiteit in de samenleving.
- 3 Mediaprofessionals moeten goed opgeleid zijn, zodat ze de kwaliteit kunnen bieden waar hun publiek recht op heeft. Media moeten zelfstandig kunnen zijn en blijven – onafhankelijk van overheden of grote geldschieters.

Al onze projecten dragen bij aan één of meer van deze drie doelen. Zo organiseren we in Somalië

'Councils of Peace', waar vertegenwoordigers van media en de overheid op een respectvolle manier met elkaar in gesprek gaan. We helpen Kunafoni WebTV om Malinese jongeren al rappend objectief nieuws te brengen en ze te betrekken bij sociale problemen in hun land. En met steun van Free Press Unlimited werkt radiostation Arta FM in het Koerdische gedeelte van Noord-Syrië aan meer rust en vrede in de regio door onafhankelijke berichtgeving. Want juist in landen waar oorlog of onderdrukking heerst en waar mensenrechten worden geschonden, moeten mensen toegang hebben tot betrouwbare informatie en onafhankelijk nieuws. Free Press Unlimited zet zich hiervoor in.

Statistieken

Sinds: 2011

Actief in 31 landen

62 projecten

66 partners

→ Vervolg van pagina 1

Radiostation in Amsterdam verslaat Soedanese protesten

ILAYDA HAGENS

Radio Dabanga is de enige bron van onafhankelijk nieuws voor mensen in Soedan die luisteren naar kortegolfradio. De journalisten zijn gevestigd in Amsterdam, omdat Soedan geen onafhankelijke verslaggeving binnen het land toestaat.

In december 2018 werd er in heel Soedan massaal gedemonstreerd. De demonstranten eisten een einde aan het 29 jaar durende, onderdrukkende leiderschap van Omar al-Bashir. Er werd hard tegen ze opgetreden. In april werd al-Bashir omvergeworpen, maar dat bracht nog geen einde aan het geweld. Volgens artsen werden in juni minstens 128 demonstranten gedood door soldaten en paramilitaire troepen.

Tijdens deze turbulente maanden maakten de redacteuren van Radio Dabanga overuren. "Ons werk en ons leven stonden volledig op zijn kop," zegt adjunct-hoofdredacteur Hamid. "Iedereen

belde ons omdat Radio Dabanga het enige neutrale medium van Soedan is. Mensen weten dat wij de waarheid over de protesten naar buiten kunnen brengen zonder overheidsbemoediging."

Al voor de demonstraties was er in Soedan nauwelijks sprake van persvrijheid. De demonstraties leidden tot verdere inperking van de media. Begin juni sloot de regering het internet voor ruim een maand af. Door uit te zenden via kortegolffrequenties vanuit andere landen omzeilt Radio Dabanga de onderdrukking. Daarnaast heeft Dabanga een satellietkanaal dat ook vanuit het buitenland uitzendt. Het resultaat: het nieuws van Radio Dabanga bleef beschikbaar gedurende de internet black-out, met uitzondering van de website en sociale media kanalen. "[Soedanezen] in afgelegen gebieden en arme mensen waren geheel afhankelijk van Radio Dabanga," zegt Dr. Jamal Mohammed Abdalmula, een humanitaire activist gevestigd in Darfur, een regio in west Soedan. Begin augustus nam Soedan stappen in de richting

Radio Dabanga omzeilt onderdrukking door uit te zenden vanuit geheime landen.

van een democratische toekomst toen het leger en de oppositie een akkoord bereikten over een overgangsregering. Desondanks zijn vrede en stabiliteit voor Soedan nog toekomstmuziek. Radio Dabanga blijft toegewijd in haar missie mensen in Soedan te voorzien van de informatie

die zij nodig hebben en verdienen. Hamid: "Ik ben bereid om de klok rond te werken als dat nodig is. Dit is mijn moment om iets voor mijn landgenoten te betekenen."

* Naam is om veiligheidsredenen gewijzigd

Persvrijheid onder vuur: 'Er is iets mis in Europa'

De vrijheid van meningsuiting in Europa staat onder druk. In de afgelopen twee jaar werden in Malta, Slowakije en Bulgarije journalisten vermoord. Drie Europese journalisten leggen uit waarom zij zich zorgen maken over de aantasting van de persvrijheid.

Marilù Mastrogiovanni

Hoofdredacteur van de krant *Il Tacco d'Italia*, Italië

"Vanaf 2007 heb ik meerdere periodes onder politiebescerping gestaan. In 2017 werden de beveiligingsmaatregelen verscherpt omdat ik bedreigd werd door lokale politici. Ik had aangetoond dat zij banden hebben met leden van de mafia. Het is in Italië erg riskant om daarover te schrijven. Dit gevaar verspreidt zich in de rest van Europa. De EU zou een fonds moeten oprichten om freelance journalisten te beschermen. Als Europa echt de bakermat van de democratie is, moet Europa de vrije pers steunen."

Jean-Paul Marthoz

Columnist voor *Le Soir* en gasthoogleraar bij de Katholieke Universiteit Leuven, België

"De moorden op journalisten in Europa zijn een teken dat er iets mis is. Ik werd door deze moorden verrast, maar de vrijheid van meningsuiting staat al een tijd onder druk. Veel journalisten worden niet fysiek aangevallen, maar op andere manieren. Zo worden ze steeds vaker lastiggevallen op sociale media, vooral als zij vrouw zijn. Daarnaast gebruiken machtige mensen soms lasterwetgeving om de pers de mond te snoeren. Deze moorden kunnen een teken zijn dat er iets groters aan zit te komen."

Dragana Pećo

Onderzoeksjournalist bij het Crime and Corruption Reporting Network (KRIK), Servië

"Met de verhalen op het platform voor onderzoeksjournalistiek hebben we al veel corruptie en misdaad door hoge ambtenaren in Servië aan het licht gebracht. En na elk belangrijk verhaal ontstaan er problemen. Zo proberen tientallen Twitter-accounts de journalisten in diskrediet te brengen door hen af te schilderen als buitenlandse spionnen. In 2017 heeft een indringer mijn appartement in Belgrado overhoop gehaald. In het openbaar zeggen politici dat de pers alles mag vragen. Maar ze zeggen ook dat we voor buitenlandse mogendheden werken die de regering ten val willen brengen. Dat laat wel zien dat ze helemaal niet bereid zijn om journalisten te beschermen."

Free Press Unlimited-partner Fundación Latitudes maakt veiligheidstrainingen mogelijk voor journalisten in Midden-Amerika.

→ Vervolg van pagina 1

Vrouwelijke journalisten lopen extra risico

LOES WITSCHGE

Brisseyda* uit El Salvador kent de uitdagingen waar vrouwelijke verslaggevers mee te maken krijgen maar al te goed. Een oudere collega maakte seksuele toespelingen. "Als je aan het begin van je carrière staat, denken sommige mannen dat ze dat kunnen maken omdat ze jou het vak leren," vertelt ze. Maar de dreiging gaat verder dan seksuele intimidatie. Vorig jaar werd Brisseyda door benedeleden in haar huis gevangengenomen en met de dood bedreigd. Gelukkig wist ze te ontkomen. Brisseyda had drie veiligheidstrainingen voor journalisten gevolgd. Deze trainingen worden aangeboden door een partner van Free Press Unlimited, Fundación Latitudes. "Het lukte me om wat ik had geleerd in de praktijk te brengen en zo kon ik ontsnappen," vertelt ze. "Dat heeft mijn leven gered."

Dubbele aanval

Free Press Unlimited ondersteunt vrouwelijke journalisten met (digitale) veiligheidstrainingen en netwerken vanuit de visie dat veiligheid een basisbehoefte is voor onafhankelijke media. De risico's waar vrouwen mee te maken hebben zijn hoog. UNESCO meldde dat er in 2017 11 vrouwelijke journalisten zijn gedood. Bovendien krijgen vrouwelijke journalisten te maken met seksuele intimidatie, seksueel geweld en ze lopen veel meer kans om online lastiggevallen te worden dan mannen. Voormalig directeur-generaal van

UNESCO Irina Bokova noemt het een "dubbele aanval": vrouwen vormen een doelwit omdat ze journalist én vrouw zijn. Dit raakt niet alleen het welzijn van die vrouwen, het kan ook hun verslaggeving beïnvloeden. Uit een onderzoek door de International Women's Media Foundation blijkt dat meer dan een derde van de vrouwen die bedreigd, aangevallen of lastiggevallen werden om die reden bepaalde onderwerpen mijdt.

Seksuele intimidatie

Niga Salam is een 21-jarige fotojournalist uit Irak die werkt voor fotoagentschap Metrography, een partner van Free Press Unlimited. Salam gelooft dat zij als vrouw beter in staat is om verslag te doen van bepaalde onderwerpen. "Ik heb een vrouwengevangenis bezocht en de verhalen die de gevangenen me vertelden over bijvoorbeeld seksuele intimidatie, zijn niet makkelijk uit te leggen aan een man," vertelt ze. Maar tijdens het werk blijft de angst haar parten spelen. "Vrouw zijn is een risico en een vrouwelijke journalist zijn is al helemaal gevaarlijk," zegt ze. "Als ik naar mijn werk ga, ben ik bang dat er iets misgaat. Als ik daar geruster op was, kon ik al mijn aandacht op het onderwerp richten." De samenwerking met Metrography heeft de situatie wel verbeterd. "Ik voel me bij hen op mijn gemak. Als ik nu denk dat er iets staat te gebeuren, weet ik dat ik ergens terecht kan voor hulp."

* Naam is om veiligheidsredenen gewijzigd.

Vrouwen in de media

Free Press Unlimited vindt dat de media een essentiële rol spelen in het bevorderen van gelijkheid tussen mannen en vrouwen. Dit betekent dat mannen en vrouwen gelijk vertegenwoordigd moeten zijn, zowel op redacties als in de media zelf. De media dient een afspiegeling te zijn van de samenleving. De participatie van vrouwen in media is over de hele wereld alarmerend laag. Wij zetten ons in om hier verandering in te brengen.

Gelijke deelname op redacties: In veel delen van de wereld zijn vrouwen niet of nauwelijks vertegenwoordigd in (hoofd)redacties. Met leiderschapstraining helpen wij de positie van vrouwen binnen mediaorganisaties te versterken. Bovendien worden vrouwelijke journalisten bovengemiddeld vaak lastiggevallen en verlaten als resultaat daarvan soms vroegtijdig het vak. Online veiligheidstrainingen en solidariteitsnetwerken voor vrouwen maken hen extra weerbaar.

Vrouwen in beeld: In veel landen zijn zowel mannen als vrouwen onderworpen aan stereotypen. Vrouwen worden afgeschilderd als huisvrouwen, slachtoffers of modellen. Ze worden veel minder vaak ingeschakeld als inhoudelijke experts om achtergronden en commentaar te geven dan mannen. Samen met onze partners werken wij aan een gelijkwaardige portrettering in de media.

Move4Women: Elk jaar organiseren wij op 8 maart, Internationale Vrouwendag, Move4Women. Met deze internationale beweging vragen we aandacht voor het belang van gendergelijkheid in de media. In de afgelopen jaren gingen duizenden mensen in 14 landen de straat op of lieten online hun betrokkenheid zien. Doe jij volgend jaar mee?

Vrouwen in de media hogerop helpen

Leidinggevende functies bij mediabedrijven worden voor slechts iets meer dan een kwart ingevuld door vrouwen. Onze partnerorganisaties werken er hard aan om deze kloof te dichten.

LOES WITSCHGE

In Nigeria werken vijf keer zo veel mannelijke als vrouwelijke hoofdredacteurs (2017).

Motunrayo Alaka
Coördinator Wole Soyinka Centre for Investigative Journalism (WSCIJ), Nigeria

Motunrayo Alaka heeft de missie om het lage aantal vrouwelijke hoofdredacteurs in Nigeria op te schroeven. Met steun van Free Press Unlimited startte WSCIJ het Female Reporters Leadership Programme. De heersende verwachting in Nigeria dat vrouwen het huishouden bestieren, kan hun ambitie om leiding te geven in de weg staan. Maar volgens Alaka speelt er meer. "Het komt niet eens in ze op. Wij maken vrouwen ervan bewust dat ze prima leiding kunnen geven als ze dat willen," zegt ze. Tijdens het programma, dat zes maanden duurt, krijgen vrouwelijke journalisten training en worden ze door mentoren begeleid. Van de deelnemers wordt verwacht dat zij niet alleen hun leiderschapscapaciteiten ontwikkelen, maar ook werken aan verslaggeving van hoge kwaliteit. "Er zijn is niet genoeg, je moet ook goed werk leveren. Als je een redactie aan wilt sturen, moet je een fantastische verslaggever zijn," zegt Alaka.

Tidiani Togola
CEO van Tuwindi, Mali

In Mali zijn vrouwen nauwelijks zichtbaar in de media. Met steun van Free Press Unlimited startte Tuwindi het keurmerk Gender, Independence and Professionalism (GIP-keurmerk), een kwaliteitsstandaard voor mediabedrijven die aantoonbaar streven naar gelijkheid tussen mannen en vrouwen. Mediaorganisaties moeten aan ten minste 21 van de 30 voorwaarden voldoen om het keurmerk te bemachtigen. Zo moet minstens 30 procent van de topposities van een mediabedrijf uit vrouwen bestaan.

In januari 2019 werden de eerste GIP-keurmerken toegekend aan zes mediaorganisaties. Elke organisatie moest veranderingen doorvoeren. Vier organisaties moesten eerst contracten tekenen met vrouwelijke medewerkers. "Vaak krijgen vrouwen geen contract, en mannen wel. Schandalig," zegt Togola. Hij is trots op de resultaten: "We praatten al tien jaar over gendergelijkheid, maar er veranderde niets. GIP toont aan dat beloftes doen niet genoeg is. Je moet je inzet bewijzen."

Abdilaziz Musa
Programmadirecteur Media INK, Somalië

Media INK heeft jarenlange ervaring met het opleiden van Somalische journalisten, maar het kostte de organisatie moeite om ambitieuze en getalenteerde vrouwen aan te trekken. Veel Somaliërs zien de journalistiek als 'vies werk', waardoor ouders liever niet willen dat hun dochter dit vak kiest, legt Musa uit. Bovendien discrimineren veel mediabedrijven. Media INK bedacht een onorthodoxe manier om meer vrouwen binnen te halen in de journalistiek. Musa: "De training die wij bieden is erg goed, mediaorganisaties doen graag mee. Dus zeiden wij: als je mee wilt doen met onze training, moet je voor elke mannelijke deelnemer ook een vrouw sturen." Om families over te halen hun dochters naar de training te sturen, moest Media INK vaak persoonlijk garant staan voor hun veiligheid. Het plan werkte. Inmiddels is 45 procent van de deelnemers aan de trainingen van Media INK vrouw. Sommige vrouwelijke deelnemers zijn later manager of hoofdredacteur geworden. Musa ziet het als bewijs dat gelijkheid in Somalië haalbaar is - maar niet zonder moeite. "Je moet erin geloven en er proactief naar handelen," zegt hij.

Gender monitoring geeft vrouwen een plek in de media

In Nepal zijn vrouwen nog vrijwel onzichtbaar in de media. Onze partner Freedom Forum biedt hulp door middel van gender media monitoring. De eerste resultaten zijn positief.

JOHANNA HILBERT EN IRINA RAIU

Freedom Forum scant wekelijks 21 publicaties op vrouwenvertegenwoordiging.

In Nepalese media worden de namen van vrouwelijke journalisten vaak niet vermeld bij hun artikelen. Ook verschijnen vrouwen zelden als experts op televisie of in de krant. Dit zorgt ervoor dat vrouwen zich niet gehoord voelen en in de media geen positief rolmodel zien. Als media willen opkomen voor de belangen van vrouwen en meisjes, zullen ze ervoor moeten zorgen dat vrouwen zichtbaar worden. Sinds 2016 monitort Freedom Forum daarom elke week de inhoud van de negen grootste nationale kranten, zeven provinciale kranten en vijf opiniesites. De organisatie onderzoekt deze op het beeld dat ze van vrouwen neerzetten. Ze kijken daarbij naar auteursvermeldingen, bronnen en foto's. Deze methode werd door Free Press Unlimited voorgesteld.

Meer auteursvermeldingen

Elke drie maanden stuurt Freedom Forum een rapport met de bevindingen naar de media die ze onder de loep namen om hen bewust te maken van de mate waarin vrouwen vertegenwoordigd worden in hun publicaties - en hoe ze worden neergezet. Onze partner organiseert ook discussies met hoofdredacteurs, overheidsfunctionarissen en maatschappelijke organisaties over de vertegenwoordiging van vrouwen, zowel op de pagina's als op de werkvloer. Sommige hoofdredacteurs reageerden aanvankelijk boos, toch leidt het al tot resultaten: het aantal auteursvermeldingen voor vrouwen neemt langzaam toe. "We zijn aangenaam verrast door de veranderingen die we zien", zegt Freedom Forum's gender monitoringmedewerker Nanu Maiya Khadka.

De discussie over vrouwen binnen de media had nog een effect: twee kranten, *Kantipur* en *Republica*, verzorgen nu vervoer van en naar het werk voor hun vrouwelijke medewerkers. Hierdoor is het voor vrouwen veilig om ook late diensten op de redactie te draaien. Belangrijk bijkomend voordeel: zo kunnen zij ook de 'harde' nieuwssitem - over politiek en economie - maken, omdat daarover in Nepal vaak 's avonds wordt vergaderd.

In beeld

Crime scene investigation voor journalisten

Midden-Amerika is een gevaarlijke regio voor journalisten en fotografen. De georganiseerde misdaad, corruptie en hard optreden van de staat tegen de pers maken hen het werk moeilijk. Free Press Unlimited partner Fundación Latitudes geeft veiligheidstrainingen aan journalisten uit de regio.

LOES WITSCHGE

In juli 2019 organiseerde Fundación Latitudes een juridische veiligheidstraining aan fotografen en journalisten uit El Salvador, Guatemala, Honduras en Nicaragua. Deze is ontwikkeld in samenwerking met het opleidingsinstituut van El Salvador's openbare aanklager. "Sinds het begin van het Riesgo

Cruzado-programma kijken we wat de actuele risico's voor journalisten zijn en daar bouwen we trainingsmodules omheen," zegt Edgar Romero, medeoprichter van Fundación Latitudes. "We realiseerden ons dat door nieuwe ontwikkelingen in de regio, journalisten steeds meer worden aangevallen via juridische wegen." In de juridische training leren journalisten over de wetten die hen beschermen en de wettelijke beperkingen op hun werk. Tijdens de training krijgen de journalisten les van officieren van justitie over onderwerpen als mediarecht en de rechten van slachtoffers. De training behelst ook een reeks simulaties om aan te tonen hoe delicaat een onderzoek van een plaats delict is. De journalisten nemen de rol aan van politieagenten, onderzoekers en officieren van justitie om zich meer bewust te worden van hoe ze op een legale en ethische manier verslag kunnen doen over plaats delicten.

▲ Tijdens het Riesgo Cruzado-programma leren journalisten uit Midden-Amerika hoe ze om moeten gaan met verschillende risico's. Op de eerste dag herhalen de deelnemers een aantal vaardigheden die in eerdere trainingen zijn behandeld, zoals zelfverdediging en hoe je veilig een kruisvuur doorkomt met een camera.

► Met behulp van een forensisch expert zoeken de journalisten naar botten in een in scène gezet clandestien graf. Plaats delicten zijn "delicaat", legt Edgar Romero uit. Als journalisten te dichtbij komen of bewijs aanraken kunnen ze vervolgd worden. Romero: "We demonstreren situaties waar bepaalde fouten ertoe kunnen leiden dat je als journalist wordt ingeperkt in je beroep."

▲ Journalisten onderzoeken een nagebootste plaats delict. Leren hoe een onderzoek werkt, kan bijdragen aan meer ethische verslaggeving. Zeggen Zenaida Rivera, de directrice van El Salvador's opleidingsinstituut voor de openbare aanklager. Fotografen nemen regelmatig bloederige foto's van slachtoffers. "Stel je eens voor wat voor psychische schade zo'n afbeelding kan aanrichten bij de nabestaanden," zegt Rivera.

▲ Daniela Ruiz (r) werkt voor radiostation La Primerísima in Nicaragua. Verslaggeving van plaats delicten is onderdeel van haar dagelijks werk. Toch werd ze nooit eerder op het onderwerp getraind. "Ik was me niet bewust van de complexe protocollen. Met deze training leren wij als journalisten hoe we professioneler en ethischer verslag kunnen doen. Het helpt ons ook te begrijpen dat wij een belangrijke rol spelen voor de samenleving, maar het ook belangrijk is het werk van de autoriteiten op plaats delicten te erkennen."

▲ Fotojournalist Alex Cruz uit Guatemala ontvangt zijn diploma aan het eind van de training. "Elke keer dat we een onderdeel van het Riesgo Cruzado-programma hebben volbracht nemen we nieuwe vaardigheden mee naar huis die onze levens beschermen én ons helpen professioneler te werk te gaan," zegt hij.

Journalist Abiri: gemarteld en vastgezet zonder aanklacht

In maart 2019 werd de Nigeriaanse journalist Jones Abiri weer gevangengenomen. Eerder zat hij al twee jaar vast. De rechtbank verklaarde die detentie onwettig. Abiri ontvangt juridische ondersteuning van het Reporters Respond-fonds van Free Press Unlimited.

ANDRÉ VAN DER VLUGT

Op 21 juli 2016 werd Jones Abiri gearresteerd. Abiri is uitgever en hoofdredacteur van regionale krant *The Weekly Source*. Hij is slechts één van de vele journalisten in Nigeria die geïntimideerd, bedreigd, mishandeld en monddood worden gemaakt voor het blootleggen van misstanden. De gevreesde inlichtingendienst, de State Security Service, verklaarde bij de arrestatie dat Abiri leider zou zijn van een rebellenorganisatie en dat hij een aantal misdaden had bekend. Abiri ontkende alles maar werd zonder rechtszaak overgebracht naar een clandestiene gevangenis in de Nigeriaanse hoofdstad Abuja. Hij mocht niet communiceren met zijn familie, vrienden en zijn advocaat en werd twee jaar gevangengezet.

Abiri zegt te zijn gemarteld tijdens zijn gevangenschap: "Ze bonden een doek over mijn hoofd en bevelen me heel dicht tegen een muur aan te gaan staan. Ik wist niet wat er gebeurde maar

daarna hoorde ik een geweldige klap tegen mijn rug waarop ik neerviel," vertelde hij aan de Nigeriaanse krant *Premium Times*. Pas in juli 2018, twee jaar na zijn arrestatie, werd Abiri voorgeleid. Bij die gelegenheid zag hij zijn vrouw en kinderen voor het eerst weer terug. Na de zitting werd hij overgebracht naar een gewone gevangenis. In augustus 2018 werd hij op borgtocht vrijgelaten en een maand later wees een rechter de zaak af.

Met ons programma Reporters Respond hielpen we Abiri aan een advocaat en betaalden de reiskosten van zijn familie zodat ze hem in de hoofdstad konden opzoeken. Nadat hij was vrijgelaten procedeerde hij tegen de staat en kreeg in september 2018 een schadevergoeding van 10 miljoen Naira toegekend (ongerekend €24.300). In maart 2019 werd Abiri opnieuw gearresteerd. Op het moment van schrijven is hij nog altijd in afwachting van zijn proces. Abiri zelf heeft gezegd dat hij een doelwit is vanwege zijn journalistieke werk.

Jones Abiri kreeg juridische ondersteuning van het Reporters Respond-fonds van Free Press Unlimited. Met uw hulp kunnen we journalisten die worden aangevallen met oneigenlijke klachten blijvend helpen.

→ Vervolg van pagina 1

Rap-nieuws motiveert de Malinese jeugd

In Mali is 70 procent van de inwoners jonger dan 35 jaar. Toch zie je in de media maar weinig thema's die jongeren aanspreken. Onze partner Kunafoni brengt daar verandering in door rappers het nieuws te laten brengen.

BIRGITTA VAN DER LINDEN

In Mali is de jeugdwerkloosheid hoog, het land kent een van de hoogste percentages kindhuwelijken ter wereld en het noorden van het land zucht onder extremistisch geweld. Het is dan ook niet gek dat veel jongeren in het land pessimistisch zijn over hun toekomst. "Steeds meer jonge Malinezen willen het land verlaten," zegt journaliste Togola Hawa Séméga. "Ze hebben het gevoel dat ze geen kansen hebben en dat hen de mond wordt gesnoerd. Met Kunafoni WebTV wil ik jongeren laten zien dat ze kunnen innoveren, creëren en dromen, maar beter nog: dat ze hun dromen kunnen realiseren."

Journalistieke technieken

Geïnspireerd door een rappende weerman in de Verenigde Staten besloot Séméga de jeugd aan te spreken met rap. Free Press Unlimited geloofde in het plan van Séméga en samen werd een onderscheidend format uitgewerkt: anders

Begeleid door een beat vertellen de jonge rappers van Kunafoni Rappou wekelijks over hot issues in Mali.

dan andere rapjournaals in West-Afrika moest Kunafoni WebTV gebaseerd zijn op objectief nieuws. Free Press Unlimited trainde het team van Kunafoni - dat inmiddels is uitgegroeid tot vijf rappers, drie videojournalisten en een beatmaker - in journalistieke technieken als hoor en wederhoor en storytelling. Begeleid door een opzweepende beat vertellen de jonge rappers van het online nieuwsbulletin *Kunafoni Rappou* nu wekelijks over hot issues in hun land. Zo kwamen

de presidentsverkiezingen in 2018 ruim aan bod. De videojournalisten van Kunafoni interviewden jonge Malinezen tijdens demonstraties voor de oppositie en de rappers versloegen de officiële resultaten én aantijgingen van fraude. Steeds meer Malinezen raken in de ban van de creatieve mix van journalistiek, rap en humor van Kunafoni. Het aantal volgers op Facebook groeit gestaag. Sinds 2018 worden de bulletins ook uitgezonden op televisiezender Renouveau TV.

Journalistieke training geeft jongeren een stem in Tunesië

Jongeren in Tunesië doen amper mee in de maatschappij en hebben maar weinig zeggenschap over hun toekomst. Ook in het publieke debat zijn zij nagenoeg afwezig. Samen met lokale partnerorganisatie Al Khatt geeft Free Press Unlimited jongeren een stem in de media.

JANNEKE VAN RIEL

Ondanks de revolutie is de situatie in Tunesië voor veel jongeren nog steeds uitzichtloos. Ze worden niet serieus genomen door de oudere generaties en voelen zich

maatschappelijk buitengesloten. Potentieel nieuwe onrust ligt constant op de loer. Zelfverbranding uit protest tegen de sociale en economische situatie in het land komt met

schrikbarende regelmaat voor en kan overslaan in grotere demonstraties. In 2011 lanceerde Tunesische organisatie Al Khatt Jaridaty.net. Hier kunnen jongeren met zelfgemaakte video's richting geven aan hun toekomst. Samen met Al Khatt traint Free Press Unlimited jongeren uit ondervertegenwoordigde steden in journalistieke vaardigheden als storytelling, het checken van feiten en journalistieke ethiek. De training stelt ze in staat hoogwaardige videoproducties te maken. Zo kunnen ze actief meedoen in het publieke debat en een stem opeisen in de besluitvorming. Om zelf aan informatie en nieuws over Tunesië te komen wenden jongeren zich vooral tot internet. Hier stuiten ze vaak op onjuiste of zwaar gekleurde informatie, afkomstig van bronnen zoals radicale groeperingen. Doordat ze met dit project zelf verhalen maken, leren de jongeren ook over journalistieke regels en nepnieuws. En worden ze weerbaarder tegen opruiende berichtgeving.

Lokale video's op nationale TV

Om de dialoog tussen jong en oud een extra boost te geven organiseert Al Khatt openbare bijeenkomsten. Buurtgenoten en lokale beleidsmakers kijken samen met de jonge journalisten naar hun video's over lokale kansen op werk, de toekomst van jongeren in de gemeenschap en culturele ontplooiing. Eén van de grootste nationale televisiezenders van Tunesië, El Wataniya 2, sluit ook aan bij dit project. Al Khatt gaat producenten van de zender leren hoe je programma's voor en over jongeren maakt. De organisatie zet ook samen met de televisiezender een nieuwe wekelijkse programmering op: de video's die de deelnemende jongeren maken zijn daarin een belangrijk onderdeel. Lokaal geproduceerde verhalen krijgen zo een landelijk kanaal en de stemmen van de jongeren dringen door tot in alle hoeken van het land - inclusief de hoofdstad.

Onafhankelijk nieuws in Noord-Syrië

In het door oorlog verscheurde Syrië is al jaren weinig ruimte voor onafhankelijke media. Toch werkt radiostation Arta FM in het Koerdische gedeelte van Noord-Syrië al zes jaar hard aan meer rust en vrede in de regio door onafhankelijke berichtgeving.

ILAYDA HAGENS

Free Press Unlimited ondersteunt Arta FM financieel en operationeel. We geven journalistieke en organisatorische trainingen aan de redactie en het management van het radiostation. Daarnaast helpt Free Press Unlimited om de journalistieke kwaliteit van de programma's te waarborgen door regelmatig feedback te geven.

Voor Arta FM is het bestrijden van extremisme en het stimuleren van harmonie tussen de diverse gemeenschappen een hoofddoel. De radiozender biedt haar luisteraars vooral lokaal nieuws en stelt

onderwerpen aan de kaak die door de (lokale) overheid worden genegeerd. Zo behartigt ze de belangen van alle inwoners in de regio.

Aanhoudende druk

Het werk van Arta FM is belangrijk. Een goed voorbeeld daarvan is de berichtgeving over de lakse houding van lokale overheden, toen in december zware regenval en overstromingen de Jazira-regio teisterden. De schade aan infrastructuur en woonhuizen was groot. Arta FM ontving direct meerdere berichten van omwonenden over de nalatigheid en onbereikbaarheid van de lokale overheid tijdens deze noodsituatie. Het radiostation besteedde aandacht aan hun klachten in verschillende programma's en nieuwsuitzendingen. Tijdens een van de uitzendingen gaven ze het woord aan meerdere gedupeerden, die allemaal bevestigden dat niemand gehoor kreeg op het noodnummer van het gemeentehuis. Daarnaast bleek de gemeente niet genoeg voorzorgsmaatregelen te hebben genomen om de schade van de zware regenval te beperken. Dit werd lang ontkend door de gemeente, maar mede dankzij de aanhoudende

druk van Arta FM gaf de verantwoordelijke ambtenaar toe dat er niet adequaat was gehandeld. Er werden direct lokale noodcomités opgezet zodat de gemeente in de toekomst beter actie kan ondernemen in geval van nood. Ook kondigde de locoburgemeester tijdens de ochtendshow van Arta FM aan dat twee verantwoordelijke ambtenaren direct werden ontslagen.

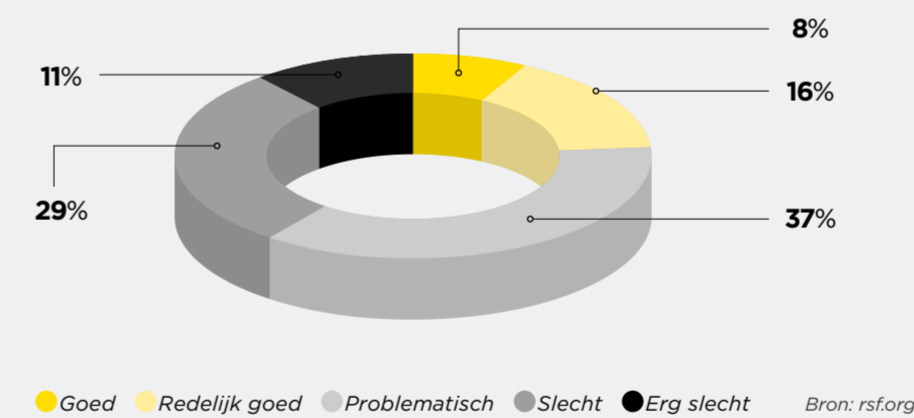
Arta FM lost problemen op die de lokale overheid negeert.

Cijfers tonen aan:

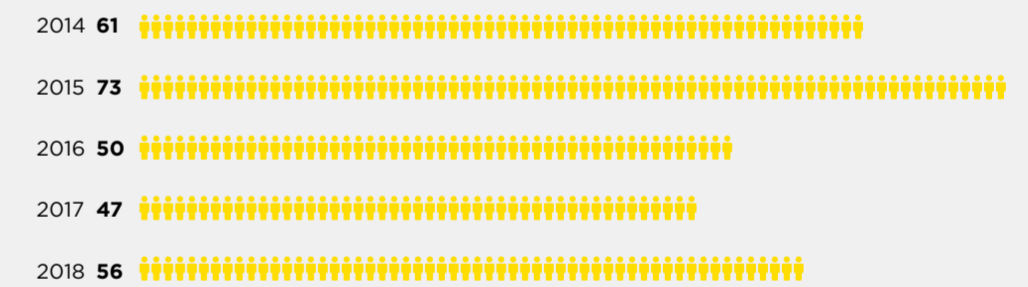
De persvrijheid neemt wereldwijd af

In 2018 was journalist een gevaarlijker beroep dan op welk moment dan ook in de afgelopen 10 jaar. Onderstaande getallen geven aan hoe ernstig de situatie is.

In 2019 had meer dan driekwart van alle landen een mediaklimaat dat "problematisch" of nog slechter was, volgens Reporters Without Borders (RSF).

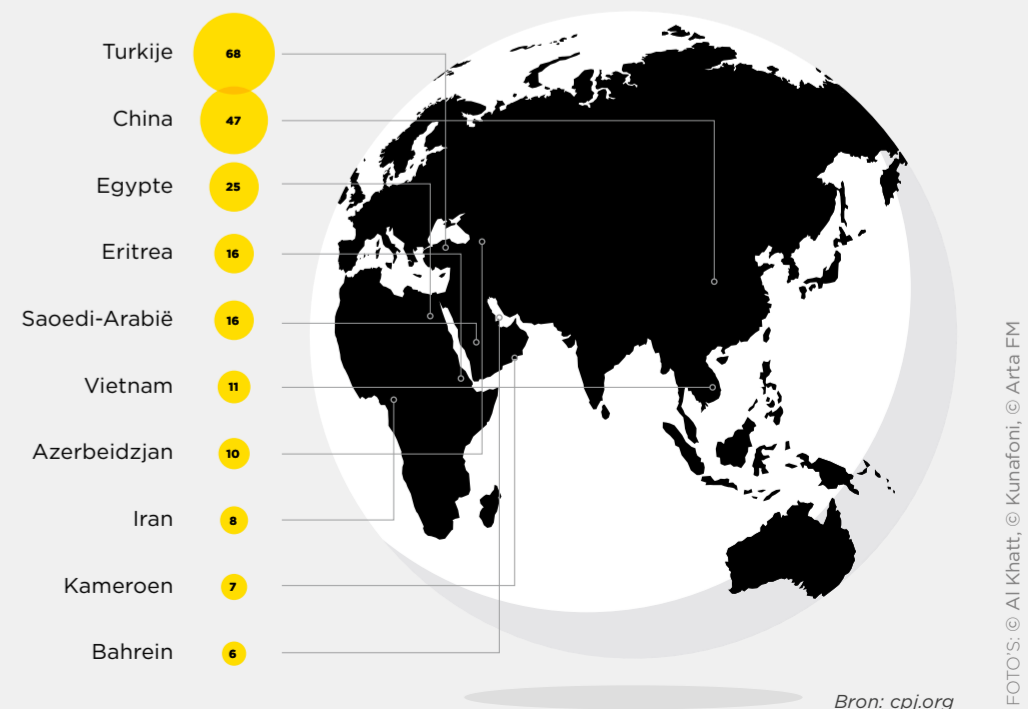
Meer dan 600 journalisten werden in de afgelopen 10 jaar gedood omwille van hun beroep, volgens het Amerikaanse Committee to Protect Journalists (CPJ).

Zelfs in democratische landen vallen leiders de pers aan. Amerikaanse president Donald Trump stuurde al ruim 500 tweets met daarin de woorden "fake news".

Volgens CPJ werden 250 journalisten achter tralies gezet in 2018. In deze landen werden de meeste journalisten opgesloten:

Journalisten organiseerden een wake voor Angel Gahona, een journalist die werd doodgeschoten tijdens een demonstratie.

In 2018 breekt in Nicaragua een grote politieke crisis uit. Mediabedrijf Confidencial doet moedig verslag van de vele mensenrechtenschendingen – maar niet zonder risico. Free Press Unlimited helpt het medium met psychologische ondersteuning voor journalisten om te leren omgaan met bedreigingen, intimidatie en aanvallen.

LOES WITSCHGE

Sinds het geweld in Nicaragua losbarstte, staan journalisten in het land onder enorme druk. Miguel*, 21, is één van hen. Vanaf het begin van de crisis werd hij bedreigd op sociale media. De lange dagen en emotioneel zware interviews eisten zijn tol. "Ik werd humeurig," vertelt Miguel. "Soms sliep ik slecht, ook doordat ik 's nachts vanuit mijn huis schoten hoorde."

Honderden slachtoffers

De crisis in Nicaragua brak uit op 18 april 2018. Demonstraties tegen nieuwe pensioenwetgeving werden gewelddadig neergeslagen. Politie en pro-regeringsgroepen schoten met scherp op demonstranten. In de maanden die volgden kwamen honderden mensen om tijdens nieuwe protesten. De crisis heeft vergaande gevolgen voor de persvrijheid. Journalisten die schendingen van mensenrechten aan het licht brengen en zich kritisch uitlaten over de regering worden bedreigd, lastiggevallen, in elkaar geslagen en in sommige gevallen opgepakt. Een journalist werd doodgeschoten terwijl hij demonstraties filmde in de stad Bluefields.

Als uitgever van een nieuwswebsite, twee televisieprogramma's en een wekelijks magazine, heeft Confidencial sinds de uitbraak van de crisis uitvoerig verslag gedaan van de repressie in het land. Dat kwam het mediahuis duur te staan. In december 2018 viel een politiemacht de redactieruimte en televisieset binnen, nam harde schijven, computers en documenten in beslag en confisqueerde kort erna het pand.

Schaamte en woede

Free Press Unlimited en Confidencial creëerden samen een welzijnsprogramma voor de medewerkers. Yogasessies en psychotherapie helpen de werknemers van Confidencial bij het verwerken van de traumatische gebeurtenissen. Psychotherapeut Maria: "Tijdens de therapie sessies konden de journalisten praten over dingen die ze met niemand anders bespreken. Het uiten van emoties als schaamte of woede luchtte op. Ik gaf ze ook handvatten om emoties te herkennen en gezondere denkpatronen te bevorderen," zegt ze. Ook Miguel ging aan de slag met Maria. "Die hulp van een professional is ontzettend belangrijk om door te kunnen gaan," zegt hij. Een jaar nadat de crisis uit is gebroken lijkt het ergste geweld in Nicaragua te zijn geëindigd. Maar veel mensen leven nog altijd in angst. Journalisten riskeren willekeurige detentie en vervolging, gewoon omdat ze hun werk doen. Miguel: "Geen enkele journalist in Nicaragua voelt zich nu 100 procent veilig. De dreiging is er altijd."

* Namen zijn om veiligheidsredenen gewijzigd

Russischtalige media brengen samen menselijke kant van conflicten in beeld

Het Russischtalig nieuwsplatform van Free Press Unlimited – Russian Language News Exchange (RLNE) – stimuleert uitwisseling van nieuws tussen onafhankelijke media in landen waar grote bevolkingsgroepen Russisch spreken. Samen met vijf mediaorganisaties maakte het platform 'The (Un)Recognized', een multimediaal verslag over het leven in de betwiste gebieden.

LISA LOUDON EN LOES WITSCHGE

Er wonen meer dan 600.000 mensen in de betwiste voormalig Sovjetgebieden Transnistrië, Nagorno-Karabach, Zuid-Ossetië en Abchazië. Al decennia wordt hun leven bepaald door checkpoints, dreigend geweld en onzekerheid.

Maxim Eristavi is producent bij RLNE. Hij vindt dat de menselijke verhalen in de regio te vaak

over het hoofd worden gezien. "Journalisten bekijken deze conflicten vaak vanuit geopolitieke ontwikkelingen, wie er betrokken is en hoe het conflict opgelost zou kunnen worden. Maar zo gaan we voorbij aan het feit dat mensen daar veel basisrechten moeten missen, zoals de mogelijkheid om vrij te reizen," vertelt hij.

Het multimediale verslag 'The (Un)Recognized' laat met behulp van tijdlijnen, infographics en video-interviews zien waar mensen in de betwiste regio's in hun dagelijks leven mee te maken krijgen.

"Martelgang"

De productie werd gemaakt door journalisten uit 12 landen. Het proces om consensus te bereiken over de definitieve tekst was volgens hoofdredacteur Natalia Marshalkovitch soms "een puzzel" en soms "een martelgang".

Ze legt uit: "Zelfs van bepaalde stadnamen bestaan verschillende versies. Dat vereiste heel wat creativiteit."

'The (Un)Recognized' was de eerste gezamenlijke productie van RLNE en haar mediapartners op deze schaal. Het project had een bereik van minstens 1,5 miljoen kijkers. Maar voor Marshalkovitch en Eristavi is het onderling vertrouwen dat tussen de mediaorganisaties is ontstaan de belangrijkste prestatie. "Onafhankelijke redacties zijn vaak klein en hebben het financieel moeilijk. Wij zijn overtuigd dat ze sterker staan als ze samenwerken, maar je kunt ze niet zomaar bij elkaar zetten met de opdracht om elkaar te vertrouwen. Het was prachtig om te zien hoe het werkproces een band smeedde tussen de journalisten die meewerkten," zegt Eristavi.

Grensverleggend: de eerste transgender radiopresentator van Pakistan

Ondanks aanvankelijke weerstand won Sobia Khan snel de harten van de luisteraars van TNN.

Een radiozender in het meest conservatieve deel van Pakistan heeft Sobia Khan, een transgender vrouw, aangenomen als radiopresentator. Deze ogenschijnlijk kleine beslissing heeft een grote impact in een land waar transgender personen worden gemarginaliseerd en dagelijks te maken hebben met discriminatie.

ILAYDA HAGENS

Pakistan's eerste transgender radiopresentator, Sobia Khan, presenteert een wekelijks programma dat elke week zo'n 50.000 keer wordt bekeken op een Facebook-livestream.

Het was voor Khan niet makkelijk om de eerste transgender radiopresentator van Pakistan te worden. "Voordat ik bij TNN kwam, heb ik op veel andere plekken gesolliciteerd. Niemand wilde me aannemen," vertelt ze. Toch was Khan vastberaden om in de media te werken. "Ik wil de wereld laten zien dat transgenders ook een degelijke baan kunnen hebben, net als iedereen. We verdienen het om andere mogelijkheden te hebben dan als sekswerker, bedelaar of entertainer op bruiloften door het leven te gaan," zegt ze.

Rolmodel

Tribal News Network (TNN) is een persbureau voor online nieuws en radio in noord Pakistan. De organisatie streeft ernaar alle minderheden van de gemeenschap te vertegenwoordigen. In het verleden heeft het bedrijf bijvoorbeeld 30 vrouwelijke studenten van journalistiekopleidingen getraind. Free Press Unlimited steunt TNN sinds de oprichting in 2013. Said Nazir, directeur van TNN, zegt dat hoewel

TNN zich openstelt voor minderheden, het aannemen van Khan toch voor enige weerstand binnen het bedrijf zorgde: "Een aantal senior medewerkers zeiden dat TNN er misschien een slechte naam door zou krijgen. Er was zelfs een medewerker die weigerde met haar samen te werken." Ook het publiek was aanvankelijk kritisch. "In het begin maakten mensen Sobia vaak belachelijk," zegt Nazir.

Binnen enkele maanden veroverde Khan de harten van zowel haar collega's bij TNN als haar publiek. "De collega die weigerde met Sobia samen te werken, is nu de producer van haar show en werkt graag met haar samen," vertelt Nazir. Khan is ook een rolmodel: "Andere transgenders in de gemeenschap kijken tegen haar op en laten zich graag door Sobia vertegenwoordigen in de media."

De rechten van transgender personen worden langzaam beter in Pakistan. Voorbeelden zoals Khan kunnen een grote impact hebben op hun emancipatie. Er is nog een lange weg te gaan voordat er daadwerkelijk gelijkheid is, maar hopelijk kunnen Khan en anderen zoals zij de weg vrijmaken voor andere transgender mannen en vrouwen.

Helden van de persvrijheid

Elk jaar eren wij de beste en meest moedige journalisten met de Free Press Awards. Vijf winnaars vertellen over hun drijfveren, de veiligheid van journalisten en wat persvrijheid voor hen betekent.

Rana Ayyub - India
Most Resilient Journalist 2018

"Voor mij als onafhankelijke journalist die ervaring heeft met de excessen van de staat, betekent persvrijheid het kunnen vertellen van je verhaal, hoe impopulair of hoe kritisch op de gevestigde orde het ook is - en zonder je zorgen te hoeven maken over de consequenties."

Kemi Busari - Nigeria
Newcomer of the Year 2018

"Persvrijheid is het recht dat ik zou moeten hebben om het publiek te informeren, zonder geïntimideerd te worden door de staat."

Mwape Kumwenda - Zambia
Most Resilient Journalist 2017

"Wat nieuwswaardig is wordt bepaald door het publieke belang. Zelfs als het een hoge regeringsfunctionaris betreft."

Marina Ansiforova - Oekraïne
Newcomer of the Year 2017

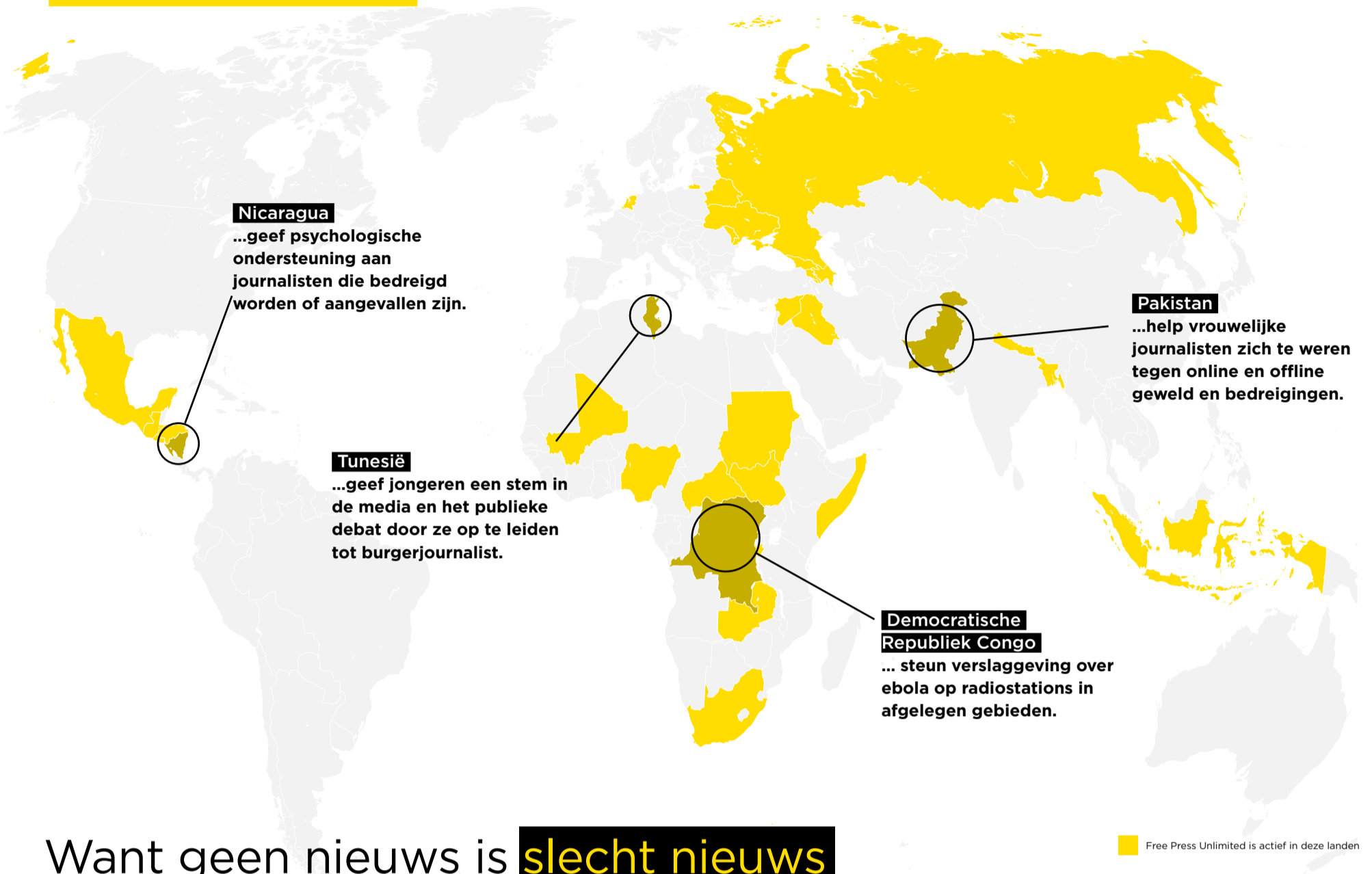
"Veiligheid van journalisten is heel belangrijk voor ons. Oekraïense journalisten lopen constant risico. Elke journalist kan hetzelfde overkomen als Pavel Sheremet die is vermoord in 2016. Daarom moeten we onszelf goed beschermen."

Hamid Mir - Pakistan
Most Resilient Journalist 2016

"Aan de laatste van twee aanslagen op mijn leven hield ik zes schotwonden over. Twee kogels zitten nog altijd in mijn lichaam. Ik denk weleens, waar doe ik dit voor? Maar wanneer ik met mensen praat geven ze me complimenten over mijn werk als journalist. Ik blijf in Pakistan om te vechten voor deze mensen."

Word Vriend van Free Press Unlimited en...

Want geen nieuws is slecht nieuws

Sta jij voor persvrijheid en vrijheid van meningsuiting?

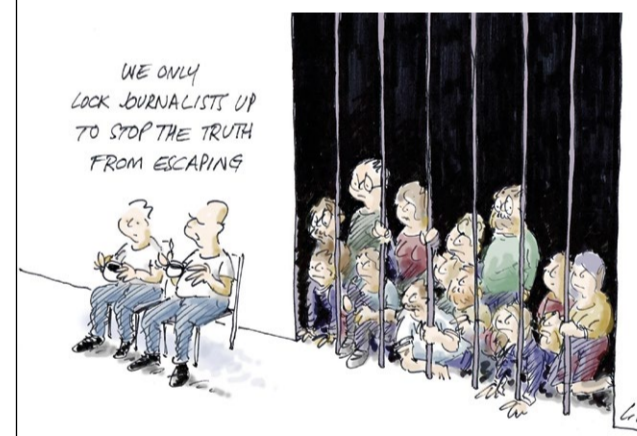
Word dan **Vriend van Free Press Unlimited** en draag bij aan:

- Persvrijheid en vrijheid van meningsuiting in de media;
- De ondersteuning van journalisten in nood;
- Het opzetten van media in conflictgebieden of gebieden waar geen media is;
- Censuurvrije pers en bronbescherming.

Help mee!

Ons werk is mogelijk dankzij donaties. Doneer nu! Hiermee word je Vriend van Free Press Unlimited en krijg je ook nog eens een leuk bedankje. Je zit namelijk eerste rang bij onze evenementen en ontvangt als eerste uitnodigingen voor debatten, workshops en festivals.

Liever een **Tikkie** sturen?
Scan snel de QR code!

JA, ik steun journalisten en word Vriend

Ik machtig Free Press Unlimited het volgende bedrag tot wederopzegging van onderstaande rekening af te schrijven:

- € 25,- € 15,- € 10,- € 5,- €.....
- per maand per kwartaal per jaar eenmalig bedrag, nl €.....

Voornaam:* _____		Achternaam:* _____		☐ man	☐ vrouw	☐ anders
Straat:* _____		Huisnr.:	Postcode:* _____			
Woonplaats:* _____		Telefoonnummer: _____				
Geboortedatum:* _____		Emailadres: _____			☐ nieuwsbrief ontvangen	
IBAN:* _____		N L CONTROLLEGETAL BANKCODE BANKNUMMER				
Datum:* _____		Handtekening:* _____				

* Deze velden zijn verplicht. U kunt deze machtigingskaart opsturen naar Free Press Unlimited, Antwoordnummer 46649, 1060VE Amsterdam.
Naam incassant: Free Press Unlimited, Weesperstraat 3, 1018 DN, Amsterdam. Incassant ID: NL72ZZ2529575350000.
Vragen? friends@freepressunlimited.org of tel: 020 8000 400

► DOORLOPENDE MACHTIGING SEPA

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan Free Press Unlimited om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven vanwege uw donatie aan Free Press Unlimited. En u geeft toestemming aan uw bank om deze informatie te delen met Free Press Unlimited. Als u het niet eens bent met een afschrijving, kunt u deze laten terugboeken. Naam hiervoor binnen 8 weken contact op met uw bank. Vraag uw bank tevens naar de procedure voor het terugboeken van afschrijvingen. Het bedrag wordt niet gebruikt voor commerciële doeleinden. Voor meer informatie kunt u terecht op onze website.

Colofon

Publicatie

Free Press Unlimited
Weesperstraat 3
1018 DN Amsterdam
freepressunlimited.org

Design & productie

Bart Corré, Femke Grin
(Bureau voor Reuring)

Hoofdredacteur

Ruth Kronenburg

Eindredactie

Merijne de Jong, Loes Witschge,
Klarianne Roseboom

Redacteuren

Ilayda Hagens, Johanna Hilbert, Birgitta van der Linden, Lisa Loudon, Irina Raiu, Janneke van Riel, André van der Vlugt

